

'होळी' सणाचे पावित्र दाखा !

दृष्टव्यती आणि अयोग्य विचार यांची होळी करून संतप्तवृत्ती जोपासण्याचा संकल्प करण्याचा सण म्हणजे होळी. भारतात स्थानपत्रे हा सण साजरा करण्याच्या पद्धतीही भिन्न भिन्न असल्याच्या पाहायला मिळतात. होळी साजीकरण्याम गोल कथाही राज्यानुसार आणि चालीरीतीनुसार वेगवेगळ्या सांगितल्या जातात. काही प्रदेशात होळीचा अधिक महत्व दिले जाते, तर काही ठिकाणी होळीनंतर वेणाच्या रंगपंचमीला. गेल्या काही वर्षांत शहरासारख्या ठिकाणी होळी सणामध्ये गैप्रकारांचा मोळ्या प्रमाणात शिकाकव झालेला पाहायला मिळतो ज्यामुळे या सणाचे पावित्र कुठेरी कमी होऊ लागले आहे.

होळीचे निमित्त करून आठवडाभर आधीपासूनच इम एर्टीच्या गच्छीवरून, रेले गाड्या, बसेमवर पाण्याने भरलेले फुगे, प्लास्टिक पिशव्या फेकून मारल्या जातात. यांमध्ये शालेय आणि महाविद्यालयीन मुलांसह नोकी व्यवसायानिमित्त घराबाहेर पडणाऱ्या तरुणींना खासकरून लक्ष्य केले जाते. नुकत्याच पार पडलेल्या जगातिक महिला दिनाच्या निमित्ताने समस्त युवावगांने आपल्या सोशल मीडिया अकाउंटवर महिलांच्या सन्मानार्थ स्टेटस आणि पोस्ट लावल्या होत्या तोच युवावर्ण आज होळीचे निमित्त साधून महिलांवर पाण्याने भरलेल्या प्लास्टिकच्या पिशव्या फेकताना दिसत आहे. आज आपण येणा-जाणाच्या महिलांवर ज्याप्रमाणे पाण्याच्या पिशव्या फेकून मारत आहोत, कुठेरी आपल्या आईला, बहिणीला आणि पियजनांनाही अशा प्रकारच्या त्रासाचा सामना करावा लागत असेल याचा विचार ही मंडळी केवळ करणार ? दरवर्षी केवळ पाण्याने भरलेले फुगे

आणि पिशव्या मारण्यामुळे किंतीती अपघात घडतात, किंतीती जणांना आपले डोळे गमवावे लागतात, तर किंत्येकोना कायम स्वरूपी अंपांत्व येते. मागील ५-६ वर्षांपासून होळीच्या निमित्ताने कुरुक्यांना पर्याय म्हणून पातळ प्लास्टिक पिशव्या विक्रीसाठी

बाजारात येऊ लागल्या आहेत. धूलिवंदनाच्या दिवशी दुपारीच या प्लास्टिक पिशव्यांचा खच रस्त्यावर साचलेला पाहायला मिळतो. हवेसोबत उडत जाऊन या पिशव्या नाल्यांत आणि गटारांत साचतात. २६ जुलै २००५ या दिवशी मुंबईत महाप्रलय आला

होता ज्याला मुख्यत्वे कारणीभूत प्लास्टिक पिशव्याच होत्या. वर्षभर प्लास्टिक निर्भूलानासाठी प्रयत्न करणारे पालिका प्रशासन होळीच्या दिवसात मोळ्या प्रमाणात वितरित होणारा प्लास्टिक पिशव्यावर कायदेशीकार कारवाई करताना कुठे दिसत नाही. काही ठिकाणी परस्परांतील वैमनस्य काढण्यासाठी इतरांच्या वस्तू चोरून त्या होळेत जाळल्या जातात. होळीच्या ठिकाणी बांब मारण्याची प्रथा पूर्वीपार चालत आली आहे; मात्र होळी या प्रथेच्या आड कुणाचे तरी नाच घेऊन घायेरडचा शिव्या घातल्या जातात. धूलीवंदनाच्या दिवशी एकमेकांना रासायनिक रंग फासले जातात ज्यामुळे बन्याचदा गंभीर स्वरूपाचे त्वचाविकार होतात. नासकी अंडी फेकून मारीली जातात, मद्यपान करून रस्त्यावर धूमगांगा घातला जातो, महिलांना पाहून अश्लील शेरेबाजी केली जाती. लोकांना आणि गाड्या अडवून जबरदस्तीने पैसे उकल्ले जातात. या अप्रकारांना रोखण्यासाठी दरवर्षी पेलिसांना शासनाकडून आदेश द्यावे लागतात, याची खेरे तर आपल्याला लाज वाटायला हवी. हिंदू धर्मांतील प्रत्येक सण आणि उत्सव यामांगे लोकलक्याणाचा आणि सामाजिक एकोयाचा उदात्त हेतू दडलेला आहे. होळीसारख्या पवित्र सणामध्ये शिरलेल्या गैप्रकारामुळे या दिवसात अनेक जण घराबाहेर पडणे टाळूलागले आहेत. सणांमागील शास्त्र लक्षात घेऊन ते साजरे केल्यास मनुष्यांना त्यातून आनंद मिळतो: मात्र होळीसारख्या पवित्र सणाला आलेले औंगल्याणे स्वरूप पाहता आपल्या धर्माची अवहेलना करत आहोत हे हिंदू केवळ जाणणार आहेत ?

– जगन घाणेकर, घाटकोर, मुंबई

होळीच्या पवित्र अन्नीत व्हावे अवगुणांचे दहन, नांदो सुख, समृद्धी, शांती करू आनंदाचे वहन !

पान १ वरून पुढे...

पान १ वरून पुढे...

पान १ वरून पुढे...

पान १ वरून पुढे...

ज्याच्या दर्थनाला गेला...

चिठ्या पाठवून तुडी मुलांनी ईश्वरी ही माझीच आहे. ईश्वरी मला पाहीजे नाहीतर मी तुमच्यावर ५ से १० लाखाचा मानहाणीचा दावा दाखल केले अशी धमाकी तो देत होता. या त्रासाला कंटाकू आणि बदनामी होईल या भीतीने ज्ञानेश्वर यांनी आत्महत्या केल्याचं उघड झाल. यानंतर पोलिसांनी आरोपी भोंडूवाचा गोणा लोखुडे याची चौकशी केली असता त्याला गुस धनासाठी नव्हाली देण्यासाठी पायावू मुलांनी हवी होती असं उघड झाल. त्यासाठी त्याने ईश्वरी मागणी केली होती. पती पल्लीनं यासाठी नकार दिल्याने या बाबाने एका वकिलामार्फत पती पल्लीला सहा लाखांची नोटीस बजावली होती. या भोंडू बाबाने नरबळीसाठी खड्या करून ठेवल्याची धक्कादायक बाब पोलिस चौकशीत समोर आली आहे. त्यामुळे तो महिलेला ब्लॅकमेल करत होता. त्यातूच घावरलेल्या ज्ञानेश्वरने आत्महत्या केल्याचंही तपासात उघड झाल्याने भोक्तुन पोलिसांनी आरोपी भोंडू बाबा गोणे लोखुडे याच्या विरुद्ध गुन्हा दाखल करत त्याला अटक केली आहे. या प्रकरणी आरोपीसोबत आणखी कोण होत का याचाही पोलीस तपास करत आहेत.

संतोष देशमुख...

कण्यात आले. यावेळी आरोपीच्या वकिलांनी जबाबदे पूर्ण कागदपत्रे मिळाले नाहीत, ते देण्यात याचे अशी मागणी केली. यानंतर आता या प्रकरणाची उपदील सुनावणी दिला. २६ मार्च रोजी होणार असल्याचा निर्णय न्यायाधीश सुधीर भाजीपाले यांनी दिला.

केज तालुक्यातील मस्साजेंग येथील सराव तंत्रोष देशमुख यांचे ९ डिसेंबर २०२४ रोजी दुपारी अपहरण करून त्यांची अतिशय क्रूरपणे हत्या

करण्यात आली होती. या प्रकारणाचा तपास सीआयडी व एसआयटीने करून ८० दिवसांत बींडच्या मकोका न्यायालयात दोषारोप पत्र दाखल केले होते. तेथून हे दोषारोपपत्र केज येथील न्यायालयात वर्ग करण्यात आले. त्यानंतर आज, बुधवारी सकाळी ११:३० वाजता या प्रकारणाचा उत्सव नसून तो प्रेम, बंधुत्व आणि स्नेहाचे प्रतीक आहे. या दिवशी समाजातील सर्व स्तरातील लोक आपले भेदभाव विसरून एकत्र येतात आणि उत्साहाने हा सण साजरा करतात. हा सण वसंत ऋतूचे स्वागत करणारा असून निसर्गांत नवीन पालवी फुटपाण्याची आणि आनंद पसरवण्याची वेळ असते.

होळी हा सण प्राचीन काळापासून साजरा केला जात आहे. या सणाच्या मागे अनेक धार्मिक आणि ऐतिहासिक कथा आहेत. त्यापैकी सर्वत प्रसिद्ध कथा हिरण्यकश्यपू आणि प्रलहाद यांची आहे. हिरण्यकश्यपू हा एक अहंकारी राक्षस राजा होता. त्याचा मुलगा प्रलहाद हा विष्णुचा भक्त होता. हिरण्यकश्यपूला हे मान्य नव्हते आणि त्याने प्रलहादाला मरणाचार्यावाचा अनेक प्रयत्न केला. अखेरीस त्याने आपल्या बहिणीला, होलिकाला, प्रलहादाला अग्नित टाळून मारण्यास सांगितले. होलिकेला वरदान होते की ती अग्रीमध्ये जळणार नाही, परंतु प्रलहादाच्या भक्तीच्या शक्तीमुळे ती स्वतः

विहिंडिओ जुना असून तो वाद कधीच मिटला असल्याचं त्यांच्याकडून संगंग्यात आलं आहे. मात्र, दादासाहेब विंडकांवर घरफोडी, पैसे उकळून फसवणुक असा गंभीर गुण्याची नोंद असल्याचे होता. याशिवाय मोळ्या प्रमाणात पाणी वाया जाते. म्हणूनच पर्यावरणपूरक होळी साजरी करणे आवश्यक आहे. नैसर्गिक रंगांचा वाप करावा, पाण्याची बचत करावा आणि होळीका दहनसाठी जास्त लाकडे न वापरता इको-फ्रेंडली पर्याय शोधावेत. यामुळे पर्यावरणाचे रक्षण होईल आणि पुढील पिंडांसाठी हा सण टिकून राहील.

होळी हा केवळ रंगांचा उत्सव नाही, तर प्रेम, बंधुत्व आणि आनंदाचा संदेश देतो. हा सण चांगल्याचा वाईटावर विजय दर्शवतो आणि लोकांना एकत्र आणतो. बदलत्या काळानुसार आपण पर्यावरणपूर्क होळी साजरी करावा. बांधवी आणि शेतकी एकमेकांना शुभेच्छा देतात आणि गोंधधोड पदार्थाचा आस्वाद घेतात. परंतु याची वेळ अपल्या घरी बनवलेल्या गोंधधोड पदार्थाचा विक्री करावा आणि त्याची वेळ असते.

होळीच्या दिवशी विशेषत: गूळ-गव्हाचे, गुळिया, दहीवडा, भांग ठंडाई आणि अनेक भिरवांची वेळ असते.

होळीच्या दिवशी विशेषत: गूळ-गव्हाचे, गुळिया, दहीवडा, भांग ठंडाई आणि अनेक भिरवांची वेळ असते.

होळीच्या दिवशी विशेषत: गूळ-गव्हाचे, गुळिया, दहीवडा, भांग ठंडाई आणि अनेक भिरवांची वेळ असते.

होळीच्या दिवशी विशेषत: गूळ-गव्हाचे, गुळिया, दहीवडा, भांग ठंडाई आणि अनेक भिरवांची वेळ असते.

होळीच्या दिवशी विशेषत: गूळ-गव्हाचे, गुळिया

होली... मनातील अप्रवृत्तीचे दहन करणारी होलीकोत्सव

देशप्रत्ये फाल्गुनी पौर्णिमासून पंचमीपर्यंतच्या पाच-सहा साजरा केला जातो. उत्तरेत याला होरी, दोलायात्रा, तर गोवा, कोकण व महाराष्ट्रात शिंगा, होळी व हुताशी महोत्सव, होलिकादहन आणि दिक्षेत कामदहन अशा सज्जा आहेत. याला 'वसंतोत्सव' अथवा 'वसंतगमोत्सव' म्हणून वसंत ऋतूच्या आगमनासाठी साजरा करण्याचा उत्सव हे नाव देता येईल. होळीच्या सणाचे आज सर्वत्र प्रचलित असलेले स्वरूप पहाता ध्यानी येते की, हा सण मूलत: अगदी लौकिक पातळीवरचा असावा. कालांतराने त्यात उच्च संस्कृतीच्या लोकांडून धार्मिक व सांस्कृतिक विधीं विधानाची भर पडली असावी, तरीही या सणाचे लौकिक स्वरूप मूळीला लोप पावलेला नाही. होलिकोत्सव, धूलिकोत्सव आणि रंगोत्सव हे तीन पदर तर सह उडून दिसतात.

होळी पेटविण्याची योग्य पद्धत-

देवठासमेरी किंवा सांस्कृतीच्या ठिकाणी पौर्णिमिच्या सायंकाळी होळी पेटवावी. दिवसांहोळी पेटवू नये. शक्यतो प्रामदेवतेसमेरी होळी उपी करावी. सर्वप्रथम मध्ये एंड, माड, पोफळी अथवा ऊस उभा करावा. नंतर त्याच्या भोवती गोवचा व लाकडे रेचावीत. ब्रतकर्त्याने स्नान करून संकल्प करावा. नंतर 'होलिकाये नमः' हा मंत्र म्हणून होळी पेटवावी. होळीची प्रार्थना करावी. होळी पेटवावाचा होळीला प्रदक्षिणा घालून शंखध्वनी करावा. होळी पूर्ण जळाल्यानंतर दूध व तूप शिंगून ती शांत करावी. नंतर जमेल्याना नारळ, पपनस योंसारखी फळे वाटावीत. दुसऱ्या दिवशी पहाटे होळीच्या राखूची पूजा करून ती राख अंगाला लावून स्नान करावे, मृणजे मानसिक व्यथा, चिंता व रोग होत नाहीत. काही ठिकाणी फाल्गुन वद्य पंचमीला गुलाल वर रंग उडवून व एकमेकांना लावून 'रंगांचंमा' उत्सव साजरा कराता.

फाल्गुन पौर्णिमेला हुताशी पौर्णिमा म्हणतात. या दिवशी होळीचा उत्सव साजरा केला जातो. यानंतर पुढे पाच दिवस वेगवेगळे उत्सव साजरे होतात. दुसऱ्या दिवशी धुळवड असते. पंचमीला रंगांचंमी साजरी कराता. या उत्सवाला अपांग होळी म्हणता.

या उत्सवाचा महाराष्ट्राचा भाग म्हणजे होळी पेटविणे. तो पौर्णिमिच्या दिवशी होतो. होळी म्हणजे सर्वांना गाराठबू ठाकणाच्या थंडीता निरोप. होळी म्हणजे थंडीच्या दिवसात आपल्याला उण्ठात देणाऱ्या अंगीला कृतज्ञतापूर्वक केलेला प्रणाल. होळी म्हणजे रुग्णजे रुग्णजे वसंताचे स्वागत.

भारतातल्या वेगवेगळ्या भागांत फाल्गुन पौर्णिमेला एक लोकोत्सव मोठ्या उत्साहात साजरा होतो. ह्या उत्सवाला 'होलिकादहन' किंवा 'होळी' 'शिंगा', 'हुताशी महोत्सव' 'दोलायात्रा', 'कामदहन' अशा

वेगवेगळ्या संज्ञा आहेत. फाल्गुन महिन्याच्या शेवटच्या दिवशी साजरा होणाऱ्या ह्या लोकोत्सवाला 'फाल्गुनोत्सव' आणि दुसऱ्या दिवशी सुरु होणाऱ्या आगमनासाठी वसंत ऋतूच्या आगमनासाठी वसंतोत्सव' असेही म्हणायात येते. होळीच्या दिवशी समिध म्हणून काही लाकडे मंतोच्यारात काळजीपत्र येतात आणि पेटलेल्या होळीभोवती 'बोंबा' मरत लोक धारक्षिणा घालून शंखध्वनी करावा. होळी पूर्ण जळाल्यानंतर दूध व तूप शिंगून ती शांत करावी. नंतर जमेल्याना नारळ, पपनस योंसारखी फळे वाटावीत. दुसऱ्या दिवशी पहाटे होळीच्या राखूची पूजा करून ती राख अंगाला लावून स्नान करावे, मृणजे मानसिक व्यथा, चिंता व रोग होत नाहीत. काही ठिकाणी फाल्गुन वद्य पंचमीला गुलाल वर रंग उडवून व एकमेकांना लावून 'रंगांचंमा' उत्सव साजरा कराता.

फाल्गुन पौर्णिमेला हुताशी पौर्णिमा म्हणतात. या दिवशी होळीचा उत्सव साजरा केला जातो. यानंतर पुढे पाच दिवस वेगवेगळे उत्सव साजरे होतात. दुसऱ्या दिवशी धुळवड असते. पंचमीला रंगांचंमी साजरी कराता. या उत्सवाला अपांग होळी म्हणता.

या उत्सवाचा महाराष्ट्राचा भाग म्हणजे होळी पेटविणे. तो पौर्णिमिच्या दिवशी होतो. होळी म्हणजे सर्वांना गाराठबू ठाकणाच्या थंडीता निरोप.

होळी म्हणजे थंडीच्या दिवसात आपल्याला उण्ठात देणाऱ्या अंगीला कृतज्ञतापूर्वक केलेला प्रणाल. होळी म्हणजे रुग्णजे रुग्णजे वसंताचे स्वागत.

भारतातल्या वेगवेगळ्या भागांत फाल्गुन पौर्णिमेला एक लोकोत्सव मोठ्या उत्साहात साजरा होतो. ह्या उत्सवाला 'होलिकादहन' किंवा 'होळी' 'शिंगा', 'हुताशी महोत्सव' 'दोलायात्रा', 'कामदहन' अशा

म्हणतात. त्यानंतर मुहर्तानुसार होलिका पूजन केले जाते. वेगवेगळ्या क्षेत्रात आणि सामाजिक वेगवेगळ्या पद्धतीने पूजा केली जाते. आपल्या पांपरिक पूजा पृष्ठांतीच्या आधारे पूजा करायला हवी. होळी पूजनावेळी खालील मंत्राचे उच्चारण करायला हवे

अहूकू भथयत्रसै: कृता त्वं होलि बालिशैः।

अतस्वा पूजयित्यामि भूति भूतिप्रदायिनीम्॥।

पूजनानंतर होळी दहन केले जाते.

दहनानंतर गहणाच्या औंब्या त्यात भाजल्या जातात. हा सण नवीन पिकाच्या आनंदातील साजरा केला जातो.

होळी दहनानंतर जीरख उते, तिला भस्म म्हटले जाते. ते शरीराच लावाला हवे. राख लावातला खालील मंत्राचे उच्चारण करावे

वंदितासि योरुद्रेण ब्रह्मणा शंकरण च।

अतस्वं पाणि मांदेवी! भूति भूतिप्रदा भव॥।

होळीची गम्य गाव गाव घरात सृष्टी आणते असे मानले जाते. असे केल्याने घरात शांती आणि प्रेमाचे वातावरण निर्माण होते.

होळीची शास्त्रीय महत्त्व

आपण साजरे करत असलेल्या सणांना धार्मिक महत्त्व तर असतेच पण शास्त्रीय महत्त्वदेखील असते. होळीदहन मनुष्याने आपल्या मानातील वाईट विचारांना होळीप्रामाणे आगीत जाळून राख करावी या गोष्टीचे प्रीतीक आहे. त्यामुळे आपत्ते मन निर्मल व्हावे अशी अपेक्षा असते.

होळीच्या दुसऱ्याचा दिवशी लोकोत्सवाचा प्रारंभ होतो. या आनंदातच वाळलेली पाने आणि रंगांची उद्घात नाहीत. होळीदहन किंवा विकृती भस्मसात करून त्याच्या नावांन 'शिंगा' करत सद्गुर्हीच्या जयघोषे करायचा हा उत्सव आहे.

होळीच्या दुसऱ्याचा दिवशी धुळिवंदनाचा सण साजरा केला जातो. एकमेकांना गुलाल लावणे आणि रंगांची उद्घात नाहीत. सर्वांनी एकत्र येणे, बंधुवाब आणि एकोपात्रे त्रिपती असेते. या दिवशी लोक अपासातील भेदभाव, भांडा, गरीबी-श्रीमंती विसर्व एक त्रिपती आहे. दुसऱ्याचा दिवशी होळीच्या अग्रीत गव्हाचंच्या औंब्यात रुक्मिणीपूर्णपूर्णे झाली जाते, तेव्हा तिला सार्वजनिक ठिकाणी गाडले जाते. नंतर त्या फांदीच्या चहाबाजूने लोक उभे रहातात. गवत, वाळलेली लाकडे, गवचा होळीत करावी.

होळीच्या दुसऱ्याचा दिवशी धुळिवंदनाचा विद्युत योरुद्रेण ब्रह्मणा धारणीच्या आहेत. फाल्गुन पौर्णिमेला हुताशी पौर्णिमेपर्यंत आठ दिवस होलाटक साजरे केले जाते. त्यासोबतच होळी उत्सव साजरा करण्याची सुरुवात घेतेत. (एका पौर्णिमिक कथेनुसार विष्णुभक्त प्रलहादला मारण्यासाठी हिरण्यकशेषे धाडलेल्या होलिकाचा श्रीविष्णु देवाने वध केला होता.) 'मंददहन' च्या कथेत ह्या उत्सवाची पंपराही काही लाकडे सांगतात.

विद्वानांच्या मते हा उत्सव क्राचीन अग्रीपूनपरंपरेवा आविक्ष्यात आहे. होळीच्या सणाचे आज सारगीकडे प्रचलित असलेले स्वरूप पाहिले तर लक्षात येते ते असे की हा सण मुळात लौकिक पातळीवरचा असावा. त्यात कालांतराने उच्च संस्कृतीच्या लोकांडून धार्मिक, सांस्कृतिक विधिविधानांची भर पडली असावी.

सैन्य भरती: ऑनलाईन अर्ज मागविले

क्र.संभागीनगर | प्रतिनिधी

भरतीय सैन्यभरतीसाठी दोन टप्प्यांत होणार आहे.

पहिला टप्पा- संगणक आधारित लेली परीक्षा (CEE) निश्चित CBT केंद्रांवर, घेतली जईल. अग्रीवाचे तिपिक/ SKT पदासाठी अर्ज करण्याचा उमेदवारांना टायारीपण चाचणी द्यावी लागेल. दुसरा टप्पा- उत्तम अंगीला अर्जीवाचे तिपिक केंद्रांवर येते ते असे की हा सण मुळात लौकिक पातळीवरचा असावा.

तिसरा टप्पा- भरतीय मेलावाचा अंगीला अर्जीवाचे तिपिक केंद्रांवर येते ते असे की हा सण मुळात संकल्प करण्याचा असावा.

चौथा टप्पा- भरतीय मेलावाचा अंगीला अर्जीवाचे तिपिक केंद्रांवर येते ते असे की हा सण मुळात लौकिक पातळीवरचा असावा.

मासाजेवा | प्रतिनिधी

सैन्यभरतीसाठी आणि लोककल्पाचारी कार्याचा वसा घेतला, ज्यामुळे अनेक गरजू रुग्णांना आवश्यकतेच्या वेळी रुक्मिणीपूर्णपूर

